

MINIMALNI STANDARDI ZNANJA - 1. LETNIK (UMETNIŠKA GIMNAZIJA)

Uvod v geografijo

- » definira geografijo kot znanstveno disciplino;
- » razloži delitev geografije in pojasni povezavo s posameznimi pokrajinskimi elementi;
- » na podlagi lastnih izkušenj navede in drugim predstavi primere, ko je geografija uporabna v vsakdanjem življenju;

Zemljevidi in orientacija

- » prepozna vrste zemljevidov, našteje njihove sestavine ter na njih pokaže različne geografske elemente;
- » razloži pojma geografska širina in dolžina ter z njuno pomočjo določi lokacije točk v atlasu ter na digitalnem zemljevidu;

Človek in pokrajina

- » s pomočjo slikovnega gradiva prepozna ključne pokrajinske elemente in opiše procese oblikovanja in preoblikovanja različnih pokrajin ter soodvisnost dejavnikov, ki sodelujejo pri tem;
- » imenuje tri osnovne vrste kamnin in za vsako navede primere;
- » našteje in pojasni dejavnike, ki vplivajo na oblikovanje podnebnih tipov, skupin rastlinstva in prsti;
- » razloži vzroke in posledice izbrane podnebne spremembe in možno prilagoditev družbe;
- » pojasni glavne družbenogeografske elemente (prebivalstvo in poselitev, gospodarske dejavnosti) v različnih pokrajinah;

Pokrajinska pestrost Slovenije

- s pomočjo zemljevida pojasni lego Slovenije na stičišču velikih naravnih enot in jezikovno

pestrost;

- ob zemljevidu utemelji prevladujoče reliefne oblike posameznih naravnogeografskih enot Slovenije;
- na zemljevidu pokaže glavna gorovja, glavne doline, kotline, planote, vrhove in gorska jezera;
- pojasni nastanek ledenikov, našteje in opiše značilne ledeniške oblike površja;
- opiše značilnosti gorskega podnebja;
- na osnovi slikovnega gradiva in drugih virov opiše glavne gospodarske dejavnosti (gorsko kmetijstvo (pašništvo), industrija, turizem) in oceni njihov pomen;
- opredeli geografsko lego Predalpskih pokrajin, našteje in na zemljevidu pokaže večja hribovja, reke, doline in naselja;
- opiše izoblikovanost reliefa, značilnosti kamninske zgradbe in podnebja;
- našteje različne oblike poselitve in pojasni vpliv naravnih in družbenih dejavnikov na poselitev v Predalpskih pokrajinah;
- na zemljevidu pokaže in razmeji kraške in flišne pokrajine in našteje najpomembnejše kraje;
- opiše pokrajinsko raznolikost obeh tipov pokrajin in pojasni posebnosti podnebja, rastlinstva in kmetijstva;
- razloži gospodarski pomen Obsredozemskih pokrajin s poudarkom na turizmu in prometu;
- na zemljevidu pokaže visoke dinarske planote, hribovja, večja kraška polja, podolja, Suho krajino in Belo krajino, večje reke in večja mesta;
- opiše značilnosti kraškega površja, vodovja in podnebja;
- opiše lego Obpanonskih pokrajin in na zemljevidu pokaže posamezne gričevnate in ravninske pokrajine ter najpomembnejša naselja in reke;
- pojasni značilnosti podnebja Obpanonskih pokrajin in predstavi nevarnost vremenskih ujm;
- našteje in opiše družbene značilnosti Obpanonskih pokrajin (prebivalstvo in poselitev, nadpovprečen pomen in problemi v različnih panogah kmetijstva, zdraviliški turizem);
- ob pomoči zemljevida imenuje in pokaže območja v Italiji, Avstriji, na Madžarskem, Hrvaškem, kjer živi slovenska narodna skupnost;
- pojasni (neenake) narodnostne pravice na različnih območjih in glavne razloge za večjo ali manjšo asimilacijo na posameznih območjih v Italiji, Avstriji, na Madžarskem in Hrvaškem, kjer živi slovenska narodna skupnost.

Izzivi sodobnega sveta

- s pomočjo zemljevida opiše površje Azije in pokaže največje otoke, polotoke, reke, morja in jezera;
- na zemljevidu pokaže reliefne enote;
- razloži glavne značilnosti azijskega podnebja in rastlinstva v povezavi z reliefom in monsunskim kroženjem zraka;
- opiše osnovne demografske značilnosti Azije (številčnost, gostota, starost prebivalstva, rast prebivalstva, verstva);
- pojasni velike razlike v gospodarski usmeritvi in razvitosti celine;
- s pomočjo zemljevida opiše površje Afrike in pokaže največje otoke, reke, morja in zalive ter jezera;
- na zemljevidu pokaže glavne reliefne enote in razloži nastanek tektonskih jarkov na vzhodu celine;
- razloži značilnosti pojavljanja in lastnosti podnebnih tipov v Afriki in vzroke za veliko biotsko pestrost (biodiverzitetu);
- pojasni družbeno raznolikost Afrike in njen pomen v sodobnem svetu;
- s pomočjo zemljevida opiše površje Severne Amerike in pokaže največje polotoke, reke, morja in zalive ter jezera;
- pojasni ključne značilnosti podnebja in rastlinstva;
- našteje naravne nesreče v Severni Ameriki;
- razloži glavne značilnosti spreminjanja sestave prebivalstva;
- opiše posebnosti ameriškega gospodarstva (tehnološka razvitost, nove tehnologije, informacijska družba, agrobiznis, okoljski problemi), in današnji pomen;
- razloži pojem Latinska Amerika in razlike med Srednjo in Južno Ameriko;
- na zemljevidu pokaže glavne naravne enote Srednje in Južne Amerike;
- s pomočjo zemljevida pokaže največje otoke, reke, morje in oceana, zalive in jezera;
- razloži glavne značilnosti amazonskega tropskega deževnega gozda in posledice izkoriščanja;
- razloži posledice prihoda evropskih osvajalcev na demografsko sestavo;
- opredeli geografsko lego Avstralije in Oceanije;
- opiše površje Avstralije in Oceanije ter delitev le tega na naravne enote;

- s pomočjo zemljevida pokaže največje otoke, reke, morja, zalive in jezero;
- pojasni značilnosti podnebja in vodovja Avstralije in Oceanije;
- opiše sestavo prebivalstva in značilnosti poselitve;
- pojasni posebnosti avstralskega gospodarstva s poudarkom na naravnih virih (mineralih) in možnostih za kmetijstvo (arteška voda);
- opredeli geografsko lego Avstralije in Oceanije;
- opiše površje Avstralije in Oceanije ter delitev le tega na naravne enote;
- s pomočjo zemljevida pokaže največje otoke, reke, morja, zalive in jezero;
- pojasni značilnosti podnebja in vodovja Avstralije in Oceanije;
- opiše sestavo prebivalstva in značilnosti poselitve;
- pojasni posebnosti avstralskega gospodarstva s poudarkom na naravnih virih (mineralih) in možnostih za kmetijstvo (arteška voda);
- razloži pglavitne značilnosti površja, podnebja in vodovja Arktike in Antarktike;

Geografski izzivi Evrope

- na zemljevidu pokaže posamezne dele Evrope;
- poimenuje in na zemljevidu pokaže najpomembnejša evropska gorovja, nižine/nížavja, polotoke, otoke, reke, morja in zalive;
- našteje razširjenost posameznih podnebnih tipov (sredozemskega, oceanskega, kontinentalnega, zmerno hladnega, tundrskega in gorskega podnebja);
- s pomočjo zemljevida opiše značilnosti poselitve Evrope, razširjenost glavnih skupin evropskih jezikov in verstev;
- na zemljevidu omeji obseg Evropske unije in utemelji štiri glavne svoboščine enotnega trga (prost pretok oseb, storitev, blaga in kapitala);
- na zemljevidu opredeli lego Severne Evrope in utemelji delitev na nordijske in pribaltske države;
- razloži pomen hidroenergije in geotermalne energije na Islandiji ter vetrne energije na Danskem;
- na zemljevidu omeji Zahodno Evropo in pojasni posledice lege ob Atlantiku in vpliva Severnoatlantskega toka na podnebje;

- razloži vzroke za raznolikost zahodnoevropskega prebivalstva;
- na zemljevidu omeji Južno Evropo;
- pojasni vulkansko in potresno ogroženost Južne Evrope;
- opiše gospodarske značilnosti na primeru Italije, Španije in Grčije;
- razloži prednosti in slabosti sredozemskega turizma;
- na zemljevidu omeji Srednjo Evropo in jo poveže z geološko zgradbo in s podnebjem;
- opiše razlike v gospodarski razvitosti med zahodnim in vzhodnim delom Srednje Evrope kot posledico nekdanje blokvske delitve Evrope;
- razloži različne oblike turizma v alpskih državah na primeru Avstrije in Švice;
- na zemljevidu omeji Jugovzhodno Evropo;
- pojasni vpliv migracij na pestro etnično in versko sestavo Jugovzhodne Evrope;
- primerja in ovrednoti naravne možnosti in družbene dejavnike za turistični razvoj Hrvaške;
- na zemljevidu omeji Vzhodno Evropo;
- pojasni izjemno pomembno vlogo razvoja industrije v Sovjetski zvezi in pomen zemeljskega plina in nafte za Rusijo;
- opiše razpad Sovjetske zveze in glavna konfliktna območja v Vzhodni Evropi.